

Nr 177.

Godkänd av första kammaren den 31 maj 1916.

Godkänd av andra kammaren den 31 maj 1916.

Riksdagens skrivelse till Konungen angående åtgärder till hämmande av genom handel med jordegendom uppkommande vanhävd å sådan egendom m. m.

(Första kammarens andra tillfälliga utskotts utlåtande nr 14.)

(Andra kammarens fjärde tillfälliga utskotts utlåtanden nr 2 o. 15.)

Till Konungen.

Uti en inom riksdagen väckt motion har gjorts framställning om att utredning måtte verkställas om lämpliga åtgärder till hämmandet av den allt mer gängse förstöringen och vanhävden av åker, äng, skog och byggnader å jordegendom i riket genom en ständigt ökad skara s. k. egendomshandlare samt till förhindrandet av *de prejerier och det ocker*, som av sådana personer ofta pläga idkas vid försäljning av småbruk och egnahem till mindre bemedlade.

Det torde vara otvivelaktigt, att ofta allvarliga missförhållanden, åtminstone inom vissa delar av vårt land uppkomma i samband med de allt talrikare förekommande spekulationsinköp av jordegendomar. Där skogsbestånd finnes å sålunda inköpt egendom, är det vanligen köparens första uppgift att avverka skogen för att göra sig betäckt för köpeskillingen.

Bihang till riksdagens protokoll 1916. 14 saml. 66 häft. (Nr 177—179.)

Jordbrukets upprätthållande och lämpliga skötsel har ofta för den på affärs-vinst beräknade privata styckningsverksamheten intet intresse, enär det för densamma gäller att snarast möjligt utstycka och i mindre jordbruks-lägenheter försälja inköpta områden. Under tiden kunna såväl jordbruket som befintliga byggnader å sådan egendom komma i vanhävd, vilket måste anses nationalekonomiskt betänkligt, icke minst under närvarande för-hållanden, då det särskilt är av vikt att söka avvinna den svenska jorden största möjliga avkastning.

Härtill kommer, att styckningen av sådan jordegendom ofta sker på ett planlöst och för blivande lägenhetsinnehavare ofördelaktigt sätt, samt att de särskilda jordlotterna merendels hållas uppe i så höga priser, att köparne i följd därav ej sällan råka på obestånd. Detta förhållande är ägnat att avsevärt motverka den egnahemsrörelse, som staten och hushåll-ningssällskapen sträva att uppmuntra och med länemedel stödja.

I den mån omförmälda missförhållanden menligt inverka på den av staten understödda egnahemsrörelsen, torde Eders Kungl Maj:t, som har under omprövning det förslag, den s. k. egnahemskommittén i slutet av år 1914 avgav, kunna finna uppslag till åtgärder i motionens syfte. Det synes nämligen för egnahemsrörelsens tryggande mot obehöriga förvärvs-spekulationer bliva nödvändigt, att det allmänna i en eller annan form övertager kontrollen över och förmedlingen av sådana egnahemslägenheters försäljning, för vilka lån av statsmedel ifrågasättas. Härigenom skulle i betydlig grad kunna förhindras de av motionärerna avsedda s. k. prejerier, som understundom lära förekomma vid större egendomars utstyckning till småbruk, och vilka i allmänhet möjliggöras på grund av köparens oerfarenhet och bristande förmåga att bedöma salubjudna områdets värde och lämp-lighet till mindre jordbruk. Där sådan jordstyckning företages utan an-litande av egnahemslån, torde ett ingripande från statsmyndigheternas sida svårligen kunna ske, så länge vårt land icke, såsom exempelvis är fallet med Bayern, äger en lag, som ställer under offentlig kontroll styckning av egendom för upplåtelser till mindre jordbruk.

Vad angår i spekulationssyfte inköpta jordegendomars vanhävd, torde en blivande utredning kunna giva vid handen, om och i vad mån till-lämpning av den för Norrland och Dalarne gällande s. k. vanhävdslagen bör utsträckas jämväl till dessa fall.

I fråga om skogsskövling på sådana jordegendomar finner riksdagen det ligga inom den år 1911 tillsatta skogslagstiftningskommitténs uppdrag att föreslå åtgärder häremot i sitt väntade förslag om strängare lagstift-ning rörande hushållning med enskilda skogar.

På grund av vad sålunda anförts får riksdagen anhålla, att Eders Kungl. Maj:t täcktes låta utreda, vilka åtgärder, som kunna finnas lämpliga för att å jordegendom, inköpt på spekulation för skogsavverkning och styckning, hämma, förutom förekommande skogsskövling, vanhävd av jordbruk och byggnader ävensom förhindra dylik egendoms planlösa styckning och delarnas försäljning till oskäligt uppdrivna pris, samt att Eders Kungl. Maj:t täcktes förelägga riksdagen de förslag, vartill utredningen kan föranleda.

Stockholm den 31 maj 1916.

Med undersåtlig vördnad.

Nr 178.

Godkänd av första kammaren den 31 maj 1916.

Godkänd av andra kammaren den 31 maj 1916.

Riksdagens skrivelse till Konungen angående åtgärder till förhindrande att entreprenörer vid uppförande av statens byggnader undandraga sig att erlægga betalning för arbetskraft och materialier.

(Första kammarens andra tillfälliga utskotts utlåtande nr 12.)

(Andra kammarens fjärde tillfälliga utskotts utlåtanden nr 7 o. 14.)

Till Konungen.

Uti inom riksdagens båda kamrar väckta likalydande motioner hava framställningar gjorts i syfte, att åtgärder måtte vidtagas till förhindrande av att entreprenörer vid uppförande av byggnader för statens, landstingens och kommunernas räkning skola kunna undandraga sig att erlægga betalning till dem, som leverera arbetskraft och materialier åt byggnadsföretaget.